

**МАКЕДОНСКА БЕРЗА
НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ
АД СКОПЈЕ**

ПРАВИЛА ЗА КОТАЦИЈА

Тип на измени	Датум на усвојување од Одборот на директори на Македонската берза	Датум на прием на согласност од Комисијата за хартии од вредност	Датум на почеток на примена
Основен текст	25.02.2013	13.03.2013	15.03.2013
Одлука за измени	30.10.2014	19.11.2014	19.11.2014
Одлука за измени	19.06.2018	23.07.2018	21.08.2018
Одлука за измени	20.12.2018	23.01.2019	18.02.2019
Одлука за измени	28.07.2020	24.08.2020	21.09.2020
Одлука за измени	16.10.2020	27.10.2020	04.11.2020
Одлука за измени	20.09.2021	13.10.2021	26.10.2021
Одлука за измени	21.12.2021	29.12.2021	31.12.2021

Врз основа на член 80 и 80-а од Законот за хартии од вредност и член 41 од Статутот на Македонска берза АД Скопје, Одлуката бр.02-208/1 од 25.02.2013 за усвојување на Правила за котација на Македонска берза, Одлуката бр.02-318/1 од 13.03.2013 година за постапување по Решение бр.УП1 08-7 од 11.03.2013 на Комисија за хартии од вредност, Одлуката бр.02-1601/1 од 30.10.2014 година, Одлуката бр. 02-830/1 од 19.06.2018 година за измени и дополнување на Правилата за котација, Решението број УП 1 08-33 од 23.07.2018 година на Комисијата за хартии од вредност и Одлуката за постапување по Решението број УП 1 08-33 од 23.07.2018 година на Комисијата за хартии од вредност, Одлуката бр.02-1611/1 од 20.12.2018 година за измени и дополнувања на Правилата за котација на Берзата и Решението број УП1 08-106 од 18.01.2019 година на Комисијата за хартии од вредност, Одлуката бр. 02-957/2 од 28.07.2020 година за измени и дополнувања на Правилата за котација, Решението број УП 1 08-60 од 21.08.2020 година на Комисијата за хартии од вредност и Одлуката бр.02-1107/1 од 02.09.2020 година за постапување по Решението бр.УП1 08-60 од 21.08.2020 година на Комисијата за хартии од вредност, Одлуката бр.02-1259/1 од 16.10.2020 година за измени и дополнувања на Правилата за котација на Берзата и Решението број УП 1 08-113 од 26.10.2020 година на Комисијата за хартии од вредност, Одлуката бр.02-1329/1 од 20.09.2021 година за измени и дополнувања на Правилата за котација на Берзата и Решението број УП 1 08-141 од 07.10.2021 година, Одлуката бр.02-1607/1 од 21.12.2021 година за измени и дополнувања на Правилата за котација на Берзата и Решението број УП 1 08-163 од 27.12.2021 година на Комисијата за хартии од вредност се утврдува пречистен текст на

ПРАВИЛА ЗА КОТАЦИЈА

Глава I.ОПШТИ ОДРЕДБИ

Дефиниции

Член 1

Одделни изрази употребени во овие Правила го имаат следново значење:

1. Под **Пазар на хартии од вредност** се подразбираат два пазарни сегмента и тоа:
 - “Официјален пазар”, кој претставува пазар на котирани хартии од вредност, поделен на Супер котација,Берзанска котација, Задолжителна котација и Котација на мали акционерски друштва.
 - “Редовен пазар”, кој претставува пазар на некотирани хартии од вредност, поделен на Пазар на акционерски друштва со посебни обврски за известување и Слободен пазар.

2. Под **Котација на хартии од вредност** се подразбира постапката на внесување на одредена хартија од вредност на Официјалниот пазар, согласно критериумите утврдени со овие Правила.
3. Под **Супер котација, Берзанска котација, Задолжителна котација и Котација на мали акционерски друштва** се подразбираат посебни подсегменти на Официјалниот пазар, градирани од највисок кон најнизок според висината на квантитативните критериуми за котација и обврските за известување утврдени со овие Правила.
4. Под **Пазар на акционерски друштва со посебни обврски за известување** се подразбира посебен подсегмент на Редовниот пазар на кој се тргува со некотирани хартии од вредност издадени од акционерски друштва со посебни обврски за известување согласно Законот за хартии од вредност.
5. Под **Слободен пазар** се подразбира пазарен подсегмент на Берзата на кој се тргува со хартии од вредност кои не се котирани и кои не се тргуваат на Пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување.
6. Под **Издавач** се подразбира: трговско друштво, Република Македонија, државна институција, јавно претпријатие, единица на локалната самоуправа и Народна банка на Република Македонија со чии хартии од вредност се тргува на Берзата.
7. Под **ИСИН** се подразбира меѓународен идентификационен број за хартии од вредност, кој им се доделува на хартиите од вредност во една емисија, каде сите хартии од вредност имаат идентични права/услови.
8. Под **Проспект** се подразбира документот кој издавачот го поднесува со барањето за котација на хартии од вредност, чија содржина е дефинирана во Глава V од овие Правила. По исклучок, при котација на хартии од вредност чиј издавач е Република Македонија, државни институции, јавни претпријатија, единици на локална самоуправа или Народна банка на Република Македонија, Проспектот може да се разликува од Проспектот со содржина дефинирана во Глава V од овие Правила.
9. Под **Покровител на котација** се подразбира членка на Берзата, која се јавува во улога на посредник помеѓу Берзата и издавачот и му помага на издавачот во исполнување на неговите обврски по основ на котацијата.
10. Под **Ценовно чувствителна информација** се подразбира информација од специфична природа, која е директно или индиректно поврзана со издавачот на хартиите од вредност и која, доколку се обелодени, би можела да влијае на цената на хартиите од вредност на издавачот или да влијае на одлуката на инвеститорите да купуваат, продаваат или да ги чуваат хартиите од вредност.
11. Под **Ревидирани финансиски извештаи** се подразбираат целосните консолидирани и неконсолидирани ревидирани годишни финансиски

извештаи, изготвени согласно меѓународните стандарди за финансиско известување или меѓународните стандарди за финансиско известување објавени во Службен весник на Република Македонија, составени од: Извештај на независниот ревизор, Ревидиран биланс на состојба, Ревидиран биланс на успех, Ревидиран извештај за паричните текови, Ревидиран извештај за промените во капиталот и Ревидираните белешки кон финансиските извештаи.

12. Под **Капитал** се подразбира главнината на издавачот добиена како разлика помеѓу вкупните средства и вкупните обврски на друштвото определени врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи, чиешто главни компоненти се основната главнина, износот уплатен над номиналниот износ, односно премијата на акциите, ревалоризационата и други резерви и акумулираната добивка.
13. Под **Номинален капитал** се подразбира основната главнина на издавачот која е еднаква на збирот на номиналната вредност на сите акции од друштвото;
14. Под **СЕИ-НЕТ** се подразбира систем за електронски информации за котираните друштва, преку кој издавачот ги објавува сите ценовно чувствителни информации и известувања согласно Глава VI од овие Правила. Известувањата објавени на СЕИ-НЕТ Берзата ги прави достапни за јавноста.
15. **Листа за набљудување** е листа која се води на веб страницата на Берзата и на којашто се наоѓаат издавачи за кои Берзата смета дека треба да и обрне внимание на инвеститорската јавност поради посериозно непостапување од страна на издавачот согласно барањата пропишани со Правилата за котација или поради други ситуации поврзани со хартиите од вредност или издавачот.
16. **Кодекс за корпоративно управување на акционерските друштва котирали на Македонска Берза АД Скопје** е кодексот за корпоративно управување усвоен од Берзата кој се однесува на издавачите чиешто акции котираат на Официјалниот пазар на Берзата коишто ги исполнуваат условите утврдени во овие Правила за примена на кодексот.

Глава II. ПАЗАРНИ СЕГМЕНТИ

1. ОФИЦИЈАЛЕН ПАЗАР

Општи услови кои се однесуваат на издавачот

Член 2

1. Издавач може да биде трговско друштво, Република Македонија, државна институција, јавно претпријатие, единица на локалната самоуправа или Народна банка на Република Македонија. Доколку се работи за издавач кој е

трговско друштво, истото мора да биде регистрирано во Република Македонија и да работи во согласност со законските прописи.

2. Издавачот, како и неговата дејност, мораат да бидат погодни за котација според мислењето на Берзата. Берзата треба да има информации дека постои доволен интерес за хартиите од вредност за кои се бара котација.
3. Друштвото што за првпат бара котација треба да има соодветно искуство и углед во дејноста.
4. Издавачот е должен да има изготвено ревидирани годишни финансиски извештаи за периодот кој е наведен во Посебните услови за котирање.
5. Берзата води Регистар за секој издавач во кој се чуваат и евидентираат сите релевантни податоци и документи за издавачот.

Општи услови кои се однесуваат на хартиите од вредност

Член 3

1. Хартиите од вредност за кои се бара котација на Берзата треба да бидат целосно уплатени и неограничено преносливи, како и да бидат издадени во дематеријализирана форма.
2. Кога се поднесува барање за котација на Официјалниот пазар за било кој род хартии од вредност, барањето мора да се однесува на сите хартии од вредност од тој род.
3. За секоја наредна емисија на хартии од вредност од ист род и вид како оние што се веќе котирани, издавачот ја известува Берзата за степенот на реализација на новата емисија.
4. На котација на Официјалниот пазар на Берзата може да бидат примени и хартии од вредност кои се конвертибилни или заменливи за акции, само под услов ако акциите во кои може да се конвертираат односно заменат се веќе котирани на Официјалниот пазар на Берзата или ако истовремено се бара котација и за нив.

1.1. КОТАЦИЈА НА АКЦИИ

Посебни услови за котирање на акции на подсегментот Супер котација

Член 4

1. За одредени акции да можат да бидат котирани на подсегментот Супер котација, издавачот треба да ги исполни следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последните три години, од кои за последната година со мислење без резерва
2.	Финансиски резултати	остварена добивка најмалку во последните три години
3.	Капитал	најмалку 10.000.000 евра
4.	Распространетост на родот на акциите во јавноста	најмалку 20%
5.	Број на акционери	најмалку 200
6.	Интернет страница	Издавачот треба да поседува сопствена интернет страница, на Македонски и Англиски јазик

2. Распространетоста на најмалку 20% од акциите од одреден род треба да биде во сопственост на најмалку 200 акционери, при што при пресметката на процентот се изземаат:
- а) стекнатите сопствени акции издадени од друштвото,
 - б) акциите во посед на позначителни акционери со 5% или над 5% сопственост на родот на акции, освен акциите во посед на отворен или затворен инвестициски фонд (здружени парични средства наменети за заедничко инвестирање) вклучувајќи ги и приватните пензиски фондови;
 - в) акциите во сопственост на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Северна Македонија доколку поседува 5% или над 5% од родот на акциите.

Посебни услови за котирање на акции на подсегментот Берзанска котација

Член 5

1. За одредени акции да можат да бидат котирани на подсегментот Берзанска котација, издавачот треба да ги исполни следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последните две години
2.	Капитал	најмалку 5.000.000 евра
3.	Распространетост на родот на акциите во јавноста	најмалку 10%
4.	Број на акционери	најмалку 100
5.	Интернет страница	Издавачот треба да поседува сопствена интернет страница

2. На Берзанска котација може да бидат примени и акции издадени од издавач кој нема ревидирани финансиски извештаи за последните две години, доколку во последната година има издадено хартии од вредност по пат на јавна понуда.

3. Распространетоста на најмалку 10% од акциите од одреден род треба да биде во сопственост на најмалку 100 акционери, при што при пресметката на процентот се изземаат:
- а) стекнатите сопствени акции издадени од друштвото,,
 - б) акциите во посед на позначителни акционери со 5% или над 5% сопственост на родот на акции, освен акциите во посед на отворен или затворен инвестициски фонд (здружени парични средства наменети за заедничко инвестирање) вклучувајќи ги и приватните пензиски фондови;
 - в) акциите во сопственост на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Северна Македонија доколку поседува 5% или над 5% од родот на акциите.

**Посебни услови за котирање на акции на подсегментот Задолжителна
котација
Член 6**

1. За одредени акции да можат да бидат котирани на подсегментот Задолжителна котација, издавачот треба да ги исполни следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските Извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последните две години
2.	Номинален капитал	најмалку 1.000.000 евра
3.	Распространетост на родот на акциите во јавноста	најмалку 1%
4.	Број на акционери	најмалку 50

2. Распространетоста на најмалку 1% од акциите од одреден род треба да биде во сопственост на најмалку 50 акционери, при што при пресметката на процентот се изземаат:
- а) стекнатите сопствени акции издадени од друштвото,
 - б) акциите во посед на позначителни акционери со 5% или над 5% сопственост на родот на акции, освен акциите во посед на отворен или затворен инвестициски фонд (здружени парични средства наменети за заедничко инвестирање) вклучувајќи ги и приватните пензиски фондови;
 - в) акциите во сопственост на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Северна Македонија доколку поседува 5% или над 5% од родот на акциите.

**Посебни услови за котирање на акции на подсегментот Котација на мали
акционерски друштва
Член 7**

1. За одредени акции да можат да бидат котирани на подсегментот Котација на мали акционерски друштва, издавачот треба да ги исполни следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските Извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последната година
2.	Капитал	најмалку 250.000 евра

- Издавачот чии акции котираат на подсегментот Котација на мали акционерски друштва е должен најмалку една година од датумот на котација да ги врши известувањата по основ на постојаните обврски за известување од глава VI преку овластен покровител за котација на Берзата.

1.2. КОТАЦИЈА НА ДОЛЖНИЧКИ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

Посебни услови за котирање на долгорочни должнички хартии од вредност на подсегментот Берзанска котација

Член 8

- За одредени долгорочни должнички хартии од вредност да бидат котирани на подсегментот Берзанска котација, издавачот треба да ги исполни следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последните две години
2	Вкупна номинална вредност на реализирана емисија	најмалку 200.000 ЕВРА

Доколку издавачот има оперативна историја помалку од две години, потребно е да има ревидирани финансиски извештаи за последната година.

- Долгорочните должнички хартии од вредност чиј издавач е Република Македонија, државна институција, јавно претпријатие, единиците на локалната самоуправа или Народната Банка на Република Македонија и долгорочни должнички хартии од вредност за кои издала гаранција Република Македонија, се внесуваат на котација на Официјалниот пазар по барање на издавачот.
- Долгорочните должнички хартии од вредност од издавачите чии акции или долгорочни должнички хартии од вредност веќе котираат на Официјалниот пазар на Македонската берза се внесуваат на котација по доставувањето само на податоците наведени во член 30 став 2 од овие Правила, односно член 30 став 2 и став 3 од овие Правила кога барањето за котација на должнички хартии од вредност се однесува на котација на обезбедени обврзници.
- Долгорочните должнички хартии од вредност треба да ги содржат следниве елементи, односно да ги исполнат следните услови:
 - Да имаат номинална вредност;
 - Ако имателот има право на камата, податоци за начинот и периодот на пресметка на камата;
 - Акумулираната камата да биде определена или определлива на дневна основа;

- Податоци за датумот на достасување на главнина и камата;
 - Ако издавачот има право на предвремен откуп на долгорочните должнички хартии од вредност, податоци за откупната вредност по која може да го оствари тоа право или начинот на нејзиното одредување, податоци за начинот на остварување на тоа право и евентуални други услови во врска со истото.
5. При поднесувањето на барањето за котација на долгорочните должнички хартии од вредност, рокот на достасување на долгорочните должнички хартии од вредност не смее да е пократок од 1 година од датумот на прием на долгорочните должнички хартии од вредност на котација на Официјалниот пазар.

**Посебни услови за котирање на краткорочни должнички хартии од вредност
на подсегментот Берзанска котација**
Член 9

1. За одредени краткорочни должнички хартии од вредност да бидат котирани на подсегментот Берзанска котација, издавачот треба да ги исполни следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последната година
2	Вкупна номинална вредност на реализирана емисија	најмалку 200.000 ЕВРА

2. Краткорочните должнички хартии од вредност за кои издавач е Република Македонија, државна институција, јавно претпријатие, единиците на локалната самоуправа или Народната Банка на Република Македонија и краткорочните должнички хартии од вредност за кои издала гаранција Република Македонија, се внесуваат на котација на Официјалниот пазар по поднесено барање од издавачот.
3. Краткорочните должнички хартии од вредност од издавачите чии акции или долгорочни должнички хартии од вредност веќе котираат на Официјалниот пазар на Македонската берза се внесуваат на котација по доставувањето само на податоците наведени во член 30 став 2 од овие Правила.

1.3. КОТАЦИЈА НА ДРУГИ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

Посебни услови за котирање на други хартии од вредност на подсегментот Берзанска котација

Член 9-а

1. На Официјалниот пазар, на подсегментот Берзанска котација можат да бидат котираани и други хартии од вредност дефинирани во Законот за хартии од вредност, како и други финансиски инструменти кои според Комисијата за хартии од вредност се сметаат за хартии од вредност.
2. Основен услов за котација на другите хартии од вредност од точка 1 на овој член е истите да бидат издадени врз основа одобрение од Комисијата за хартии од вредност, како и да ги исполнуваат општите услови кои се однесуваат на издавачот и на хартиите од вредност утврдени во член 2 и член 3 од со овие правила.
3. Покрај условот за котација од став 2 на овој член, за котација на други хартии од вредност потребно е да бидат исполнети и следните услови:

1.	Вистинитост и објективност на финансиските извештаи	ревидирани финансиски извештаи за последната година
2	Вкупна номинална вредност на реализирана емисија	најмалку 200.000 ЕВРА

4. Другите хартии од вредност од издавачите чии акции или долгорочни должнички хартии од вредност веќе котираат на Официјалниот пазар на Македонската берза се внесуваат на котација по доставување само на податоците наведени во член 30-а став 2 од овие Правила.
5. Одборот на директори на Берзата за секоја поединечна хартија од вредност, во зависност од нејзините карактеристики како и во зависност од карактеристиките на издавачот може да побара од издавачот исполнување на дополнителни услови за котација.

1.4. ИСКЛУЧОЦИ

Прием на котација на друштва кои не ги исполнуваат посебните услови за котација

Член 9-б

1. Берзата, во исклучителни случаи може да прими на котација на Официјалниот пазар и издавачи со помала големина на капиталот, помал број на акционери или помал процент на акции во посед на јавноста од пропишаните, доколку оцени дека пазарните карактеристики на издавачот тоа го овозможуваат и дека има потенцијал за тргување со хартиите од вредност за кои се бара котација.
2. Берзата може во конкретни случаи да поставува и дополнителни услови за котација.
3. Одредбата од став 1 и 2 на овој член не се однесуваат на акции од издавачи кои котираат на пазарниот подсегмент Задолжителна котација

2. РЕДОВЕН ПАЗАР

2.1. Пазар на акционерски друштва со посебни обврски за известување

Општи одредби

Член 10

1. Пазар на акционерски друштва со посебни обврски за известување е пазарниот подсегмент на Берзата на кој се внесени некотираните хартии од вредност издадени од акционерски друштва со посебни обврски за известување, согласно Законот за хартии од вредност.
2. Акционерските друштва чии акции се тргуваат на Пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување имаат обврски за известување на јавноста согласно Законот за хартии од вредност и актите на Комисијата за хартии од вредност и се водат во посебен Регистар на Комисијата за хартии од вредност.

Постапка за регистрација на пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување

Член 11

1. Берзата врши регистрација на хартиите од вредност на акционерските друштва со посебни обврски за известување на Пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување откако ќе добие писмено известување од страна на Комисијата за хартии од вредност за нивно внесување во Регистарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување.
2. Доколку известувањето од став 1 на овој член се однесува на хартии од вредност кои во моментот на приемот на известувањето од Комисијата за хартии од вредност не се во активна состојба за тргување на Слободен пазар, Берзата ќе изврши регистрација на овие хартии од вредност, а со истите ќе се тргува откако ќе се изврши проверка на расположливоста на хартиите од вредност за тргување во овластен депозитар.
3. По извршената регистрација, Берзата ги известува членките за акционерските друштва со кои ќе се тргува на Пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување.
4. Берзата, во исклучителни случаи, по свое дискреционо право може да изврши регистрација на одредени хартии од вредност на акционерски друштва со посебни обврски за известување кои во моментот на приемот на известувањето од Комисијата за хартии од вредност не се во активна состојба за тргување на Слободен пазар, но истите нема да бидат во активна состојба на тргување доколку не се исполнети условите од став 2 на овој член, односно доколку се оцени дека со прифаќањето би се нарушил интегритетот на пазарот или би се довеле во заблуда потенцијалните инвеститори.

5. Берзата ја известува Комисијата за хартии од вредност за неактивната состојба на тргување на хартии од став 4 на овој член со наведување на причините за истото.

2.2. Слободен пазар

Општи одредби

Член 12

Слободен пазар е пазарниот подсегмент на кој се тргува со сите други хартии од вредност освен оние што се тргуваат на Официјалниот пазар и на Пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување.

Постапка за регистрација на слободниот пазар

Член 13

1. Берзата врши прием за тргување на хартиите од вредност на Слободниот пазар врз основа на барање во писмена форма, поднесено од членката на Берзата, по налог на клиентот.
2. Барањето за прием за тргување на Слободниот пазар, ги содржи најмалку следните податоци:
 - а) назив на издавачот на хартиите од вредност,
 - б) матичен број на издавачот на хартиите од вредност,
 - в) ИСИН на хартијата од вредност,
 - г) видот и родот на хартијата од вредност,
 - д) номиналната вредност на хартијата од вредност
 - ѓ) за должнички хартии од вредност се поднесуваат и следниве податоци:
 - Амортизациониот план и начин на отплата.
 - Називите и адресите на институциите кои вршат исплата.
 - Датумот на достасување и сите евентуални предвремени датуми на отплата.
 - Датумот од кој почнува да се пресметува каматата, како и датумот на достасување на каматата.
 - Начин (формула) на пресметување на каматата.
 - Други податоци, по барање на Берзата.
3. За точноста на податоците наведени во барањето е одговорна членката на Берзата.
4. Берзата го одобрува приемот на хартиите од вредност на слободниот пазар, по извршената проверка за расположливоста на хартиите за тргување, соодветниот ИСИН број и усогласување на берзанските шифри на хартиите од вредност со овластен депозитар.
5. Доколку Берзата од Централниот депозитар за хартии од вредност добие информација дека предметните хартии од вредност не се расположливи за

тргување, истите не се внесуваат за тргување на Слободниот пазар, за што Берзата ја известува членката која го поднела барањето.

6. Секоја хартија од вредност мора да биде регистрирана на Берзата и да добие соодветна шифра најмалку 1 ден пред денот на тргување.
7. Берзата, во исклучителни случаи, по свое дискреционо право може да одбие прием и регистрација на одредена хартија од вредност, доколку оцени дека со прифаќањето би се нарушил интегритетот на пазарот или би се довеле во заблуда потенцијалните инвеститори или доколку утврди дека хартиите од вредност не се целосно уплатени и неограничено преносливи, за што Берзата ја известува членката која го поднела барањето.
8. Одлуката за одбивање на регистрација на хартија од вредност на Слободниот пазар ја носи Одборот на директори на Берзата. Членката на Берзата која го поднела барањето за прием на тргување на хартии од вредност на Слободен пазар може да поднесе жалба против оваа одлука до Комисијата за хартии од вредност, преку Берзата, во рок од 8 дена по приемот на одлуката.

Глава III. ПОКРОВИТЕЛ НА КОТАЦИЈАТА

Општи одредби

Член 14

Покровител на котација е брокерска куќа/банка, членка на Берзата, кој се јавува во улога на посредник помеѓу Берзата и издавачот во постапката на котација на хартии од вредност и му помага на издавачот во исполнување на неговите обврски по основ на котацијата.

Обврски и одговорности на покровителот

Член 15

1. Покровителот е должен:
 - да претставува посредник помеѓу Берзата и издавачот во постапката на котација на хартии од вредност;
 - да ја достави целокупната документација потребна за котација;
 - да обезбеди од Берзата одобрение за проспектот;
 - да обезбеди исполнување на посебните обврски за известување од глава VI на овие Правила за издавачите кај кои се јавува како покровител за котација на подсегментот Котација на мали акционерски друштва во период од најмалку една година од датумот на прием на котација акциите на издавачот.
2. Пред поднесувањето на барањето за котација, покровителот е должен да се увери дека органите на управување на издавачот се запознаени со одговорноста за исполнувањето на обврските кои произлегуваат од Правилата за котација, особено со постојаните обврски за објавување на важни информации, со цел зачувување на интегритетот на пазарот.

3. Покрај претходните одредби, Берзата во одредени случаи може директно да комуницира со издавачот или неговиот советник (ревизор, правен застапник, консултант и сл.), кој не е покровител на котацијата, сè со цел правилно да се протолкуваат и спроведат барањата и одредбите од Правилата за котација.

Глава IV. ПОСТАПКА НА ПРИЈАВУВАЊЕ НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ЗА КОТАЦИЈА

Барање за котација

Член 16

1. За котација на хартии од вредност издавачот, преку својот покровител, до Берзата доставува барање за котација, со целокупната пропратна документација. Доколку се работи за барање за котација на акции, потребно е да се наведе дали барањето се однесува на котација на акции на Супер котација, Берзанска котација, Задолжителна котација или на Котација на мали акционерски друштва.
2. Барањето за котација, заедно со целокупната пропратна документација, го разгледува Комисијата за котација на Берзата, формирана од страна на Одборот на директори на Берзата. Комисијата за котација врз основа на поднесеното барање и документацијата подготвува мислење со предлог до Одборот на директори. По потреба, Комисијата за котација може да бара дополнување на документацијата поднесена во прилог на барањето, доколку се оцени дека е потребно.

Одлучување во врска со барањето за котација

Член 17

1. Одборот на директори на Берзата го разгледува барањето за котација и предлогот од Комисијата за котација. По потреба, Одборот на директори може да бара дополнување на поднесеното барање, со цел да добие податоци што ги смета за потребни.
2. Одборот на директори донесува одлука за котација во рок не подолг од 60 дена од денот на приемот, односно комплетирањето на барањето за котација.
3. Ако Одборот на директори на Берзата не го одобри барањето за котација, издавачот може да вложи жалба до Комисијата за хартии од вредност, преку Берзата во рок од 8 дена од денот на приемот на одлуката.
4. Во одлуката за прием на хартиите од вредност на котација се наведува датумот на отпочнување на котација и за истото се известуваат членките на Берзата и јавноста.

Документација која е потребна за пријавување за котација
Член 18

1. За котација на одредена хартија од вредност, покровителот на котацијата до Берзата треба соодветно на типот на издавач и на хартиите од вредност за кои се бара котација да поднесе:
 - барање за котација, потпишано од застапникот по закон на издавачот,
 - договор меѓу издавачот и брокерска куќа/банка, членка на Берзата, чиј предмет на регулирање е дејствувањето како покровител за котација;
 - одлука од соодветниот орган на издавачот, со кој се одобрува котацијата на хартиите од вредност;
 - одлука од соодветниот орган дека ги прифаќа одредбите од Правилата за котација и сите нивни понатамошни измени;
 - изјава на застапникот по закон за точноста на податоците во документацијата за котација;
 - актот за издавање на хартиите од вредност;
 - три примероци од Проспектот за котација, изработен согласно елементите наведени во Глава V;
 - пречистен текст на статутот на издавачот во печатена и електронска форма,
 - потврда од овластен депозитар, не постара од 3 дена, дека не се воспоставени ограничувања на преносливоста на ниво на емисија на акции од ист род за кои се поднесува барање за котација;
 - доказ за уплатен еднократен надоместок за котација;
 - примерок од тековна состојба на друштвото не постар од три дена;
 - ревидирани годишни финансиски извештаи за претходните години чиј број е наведен во одредбите од Глава II;
 - примероци од сите донесени одлуки на издавачот со кои се одобрени сите измени во номиналниот капитал на издавачот до кои дошло во претходните години чиј број е наведен во одредбите од Глава II и доказ дека истите се запишани во трговскиот регистар;
 - изјава од покровителот за котација согласно член 15, став 2 од овие Правила;
 - изјава од застапникот по закон на издавачот дека издавачот има воспоставено внатрешна организација, систем и постапки кои обезбедуваат навремена достапност на информациите на пазарот и
 - други документи по барање на Берзата.

Договор за котација
Член 19

Застапникот по закон на издавачот потпишува договор за котација со Берзата во кој се регулираат прават и обврските на договорните страни кои произлегуваат од котацијата согласно овие Правила, законските и подзаконските акти.

Глава V.ПРОСПЕКТ

1. Општи одредби

Член 20

1. При поднесувањето на барањето за котација издавачот е должен да достави Проспект.
2. Проспектот мора да ги содржи сите елементи кои се наведени во оваа Глава, а кои на инвеститорите ќе им овозможат информативна проценка на имотот и обврските, финансиската состојба, добивката и загубата, развојните можности, како и правата кои ги носат хартиите од вредност.
3. Проспектот мора да има одобрение од Берзата пред неговото објавување. Одобрението се издава кога Берзата оценила дека информациите содржани во проспектот се целосни.
4. После одобрувањето на Проспектот од страна на Берзата, истиот се доставува до Берзата во електронска форма (MS Word или PDF формат) и во печатена форма, во три примероци.
5. Доколку се поднесува барање за котација на акции на Супер котација, Проспектот се доставува и на Македонски и на Англиски јазик.
6. Издавачите кои имаат одобрение од Комисијата за хартии од вредност за емисија на хартии од вредност по пат на јавна понуда не постаро од 12 месеци, при поднесување на барањето за котација на хартии од вредност го поднесуваат Проспект одобрен од Комисијата за хартии од вредност.

Дополнителни информации

Член 21

1. Издавачот е должен да ја извести Берзата доколку, во било кое време по одобрувањето на Проспектот и пред внесувањето на хартиите од вредност на Официјалниот пазар, утврди дека се појавила нова позначајна измена, која инаку би требала да се вклучи во Проспектот во времето на неговата изработка.
2. Берзата може да прифати и одобри необјавување на некоја информација, доколку оцени дека :
 - информацијата е помалку важна и не влијае на проценката на имотот, обврските, финансиската состојба, добивката и загубата и развојните можности на издавачот;
 - нејзиното објавување би било спротивно на јавниот интерес и
 - нејзиното објавување би му наштетил на издавачот, а самото необјавување нема битно влијание врз проценката на перформансите на издавачот.

2. Задолжителни елементи во Проспектот

Основни податоци

Член 22

Проспектот да ги содржи следниве основни податоци:

- Насловна страна на проспектот (на која стои одредбата дека е тоа проспект, логото на друштвото, називот на друштвото и адресата на друштвото, датумот на изработката и покровителот на котацијата);
- Изјава на органот на управување на издавачот (име и функција на лицето/лицата, кои ја даваат изјавата) со следната содржина: „Според нашите уверувања и согласно нашите сознанија и податоци со кои располагаме, под целосна морална, материјална и кривична одговорност, изјавуваме дека сите податоци од овој проспект сочинуваат целосно и вистинито прикажување на имотот и обврските, добивките и загубите, финансиската и деловната состојба на издавачот, правата содржани во хартиите од вредност и дека не се изоставени податоци кои би можеле да влијаат на целовитоста и вистинитоста на овој проспект“;
- Називите и адресите на банките на издавачот, покровителот на котацијата, правните советници и останатите советници;
- Називите и адресите на друштвата за ревизија кои извршиле ревизија на годишните сметки на издавачот за периодот определен во условите за котација на посебните пазарни сегменти;
- Било какви квалификации на ревидираните годишни финансиски извештаи, одбивање на ревизорот да даде мислење на извештаите, или давање на негативно мислење на извештаите, доколку ги има;
- Мислење од надворешен експерт за делови од Проспектот, доколку истото е изготвено;
- Опис на родот на акциите за кои се поднесува барањето, бројот на акции и нивната номинална вредност.

Податоци за издавачот и капиталот на издавачот

Член 23

Проспектот ги содржи следниве податоци за издавачот и капиталот на издавачот:

- Назив и седиште на издавачот;
- Тековна состојба од Трговскиот регистар не постара од три дена;
- Износот на вкупниот капитал, поодделните родови на акции со нивните главни карактеристики, бројот и вкупната номинална вредност на секој род;
- Податоци за распространетоста на родот на акциите во јавноста и вкупниот број на акционери
- Одредбите од статутот кои ги регулираат промените во капиталот на издавачот и правата кои произлегуваат од различните родови на акции;
- Промените во структурата на капиталот за периодот определен во условите за котација на посебните пазарни подсегменти, во смисла

на износите на емитираниот капитал и бројот и родовите на акции кои го сочинуваат номиналниот капитал;

- Износот на сите должнички конвертибилни хартии од вредност, со опис за правилата и процедурите на конверзија;
- Имињата односно називите на акционерите кои поседуваат над 5% од акциите со право на глас;
- Доколку издавачот поседува мнозинско учество во одредени друштва, краток опис на меѓусебната поврзаност, како и родот и бројот на акциите во сопственост на издавачот;
- Ревидирани финансиски извештаи на издавачот и/или консолидирани ревидирани финансиски извештаи на издавачот и неговите зависни друштва, за периодот определен во условите за котација на посебните пазарни подсегменти;
- Податоци и информации доколку издавачот е во постапка на издавање на акции заради спојувања, поделби, или понуди за преземања други друштва.

Податоци за деловни активности на издавачот

Член 24

Проспектот ги содржи следниве податоци за деловните активности на издавачот:

- Опис на основните дејности на издавачот, наведувајќи ги главните производи и услуги;
- Информација за значајни нови производи;
- Приказ на приходите од продажба за периодот определен во условите за котација на посебните пазарни подсегменти;
- Краток приказ на степенот на зависност (доколу постои) од патенти, лиценци, индустриски, комерцијални или финансиски договори или нови производни постапки, доколку истите се од голема важност за работењето на издавачот;
- Информации за политиката на развојот и истражување на нови производи и постапки, во изминатите три години, доколку се значителни;
- Информации за сите судски или арбитражни постапки, кои се во тек или ќе настанат и кои можат да имаат значително влијание на финансиската состојба на издавачот;
- Бројот на вработени и квалификационата структура во изминатите три години;
- Опис и вредност на значителните инвестиции во основни средства и вложувања во хартии од вредност на други трговски друштва, за периодот определен во условите за котација на посебните пазарни подсегменти;
- Место и позиција на издавачот во гранката (описно).

Финансиски податоци

Член 25

Проспектот ги содржи следниве финансиски податоци:

- Информација за следните финансиски податоци за последните три години:
 - а) вкупни средства,

- б) вкупни обврски,
 - в) добивка пред оданочување/загуба,
 - г) нето добивка по акција,
 - д) коефициент цена/добивка,
 - ѓ) коефициент цена/книговодствена вредност на акција,
 - е) износ на исплатена дивиденда по акција,
 - ж) дивиденден принос.
- Податоци за трговските друштва во кои издавачот има мнозинско учество, а кои може да имаат влијание на проценката на имотот и обврските на издавачот, финансиската состојба или добивката и загубата:
 - а) називот и адресата на трговското друштво,
 - б) дејноста,
 - в) уделот на капиталот во сопственост на издавачот,
 - г) вкупен капитал,
 - д) резерви,
 - ѓ) добивка или загуба од редовната активност, по оданочување, за последната година,
 - е) износот на дивидендата исплатен за последната година,
 - ж) износот на долгот на издавачот и спрема издавачот, во однос на трговските друштва во кои има сопственост.
 - Доколку издавачот има мнозинско учество во други трговски друштва, доставува консолидирани годишни финансиски извештаи;
 - Во консолидираните финансиски извештаи можат да бидат вклучени и друштва во кои издавачот има учество или значајно учество, ако органите на управување на друштвото сметаат дека вклучувањето ќе доведе до поцелосен приказ на имотната состојба и добивката на друштвото со мнозински удел;
 - Кога издавачот го вклучува само консолидираниот финансиски извештај во Проспектот, мора да го наведе износот на консолидирана добивка или загуба по акција, по оданочување, за последните три години.

Податоци за акциите за кои се бара котација

Член 26

Проспектот ги содржи следниве податоци за акциите за кои се бара котација:

- Опис на родот на акциите за кои се поднесува барањето, бројот на акции и нивната номинална вредност;
- Опис на правата кои им припаѓаат на акциите, а особено: правото на глас, правото на учество во добивката, како и правата во случај на стечај односно ликвидација на издавачот;
- Наведување на одредбите од Статутот на друштвото кои се однесуваат на: Собранието на акционери, соопштенија за акционерите, право на глас, дивиденда, ликвидација на друштвото, откуп на сопствени акции;
- Статистички податоци за тргувањето со акциите на друштвото за период од три години.

Податоци за органите на управување на издавачот

Член 27

1. Проспектот ги содржи следниве податоци за органите на управување на издавачот:

- Име и презиме, деловна адреса, функцијата што ја вршат кај издавачот и датум од кога ја вршат таа функција членовите на одборот на директори односно управниот и надзорниот одбор на издавачот, наведување кои од неизвршните членови на овие органи се сметаат за независни, како и податок за основните активности на овие лица надвор од работењето кај издавачот, доколку тие активности се значајни за тој издавач;
- Податок за природата на било каква поврзаност помеѓу лицата од алинеја 1;
- Детални податоци за членовите на одборот на директори односно управниот и надзорниот одбор на издавачот;
- Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на горенаведените лица;
- Имињата на друштвата во кои горенаведените лица се членови на одборот на директори односно управниот и надзорниот одбор или се содружници односно акционери во било кое време во последните пет години, наведувајќи дали лицето сеуште е или не е веќе член или содружник односно акционер;
- Податок дали горенаведените лица биле членови на одборот на директори односно управниот и надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка во последните пет години;
- Податок дали на некое од горенаведените лица му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работење на издавачот во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната);
- Податок дали горенаведените лица имаат сопствено учество во основната главнина на издавачот и во гласачката структура на издавачот, со податок за износот на тоа учество.

2. Доколку не постои некој од податоците наведени погоре кои издавачот треба да ги објави, да се даде изјава дека не постои таков податок.

3. Во Проспектот се наведуваат податоци за судир на интереси помеѓу членовите на одборот на директори односно на управниот и надзорниот одбор на издавачот и тоа:

- Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои овие лица ги имаат кај издавачот и нивните приватни интереси или други одговорности. Во случај доколку не постои судир на интереси, да се даде изјава дека не постои;
- Податок за постоењето на договор или соработка помеѓу овие лица и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што било кое од овие лица било избрано за член на одборот на директори односно управниот и надзорниот одбор на издавачот;

- Детални податоци за постоењето на било какво ограничување на располагањето со акциите кои членовите на одборот на директори односно управниот и надзорниот одбор на издавачот ги поседуваат кај издавачот, во определен временски период, за што овие лица се согласиле.

Развојни перспективи

Член 28

Проспектот ги содржи следниве податоци за развојните перспективи:

- Информација за развојните перспективи во деловното работење, особено во производството, продажбата и трошоците за период од 3 години;
- Основните претпоставки и проценка за движење на добивката во наредните 3 години.

Финансиски извештаи

Член 29

Финансиските извештаи ги опфаќаат целосните консолидирани и неконсолидирани ревидирани годишни финансиски извештаи за периодот определен во условите за котација на посебните пазарни сегменти, изготвени согласно меѓународните стандарди за финансиско известување или меѓународните стандарди за финансиско известување објавени во Службен весник на Република Македонија, составени од: Извештај на независниот ревизор, Ревидиран биланс на состојба, Ревидиран биланс на успех, Ревидиран извештај за паричните текови, Ревидиран извештај за промените во капиталот и Ревидираните белешки кон финансиските извештаи.

3. Задолжителни податоци за котација на должнички хартии од вредност

Член 30

1. При котација на должнички хартии од вредност задолжително се доставуваат податоците од член 22 до член 29, освен податоците од член 26 од овие Правила, со соодветно прилагодување на карактеристиките на должничките хартии од вредност и на издавачите на должнички хартии од вредност.

2. Освен податоците од став 1 на овој член, потребно е да се наведат и следните податоци, соодветно според видот на должничката хартија од вредност:

- Опис на видот и класата на должничките хартии од вредност за кои се бара котација;
- Номинална вредност на хартијата од вредност и на емисијата;
- Валута на која гласат хартиите од вредност (доколку хартиите од вредност се деноминирани во странска валута - се наведува курсот по кој ќе се пресметува денарската противвредност);
- Рангирање на хартијата од вредност, вклучувајќи и податоци за клаузулите кои имаат влијание на рангирањето или ги субординираат хартиите од вредност на одредени сегашни или идни обврски на издавачот;

- Опис на правата кои произлегуваат од хартиите од вредност, било какви ограничувања на правата и начинот на кој се остваруваат тие права;
- Висина на каматната стапка. Во случаи каде каматната стапка не е фиксна, се наведува опис на основницата од која зависи висината на каматната стапка како и методот според кој се врши пресметката на каматната стапка според наведената основница. Воедно се посочува и место (извор на информации) на кое може да се добијат информации за минатите и идните перформанси и осцилации на основницата;
- Амортизациониот план и начин на отплата;
- Називите и адресите на институциите кои вршат исплата;
- Датумот на достасување и сите евентуални предвремени датуми на отплата;
- Датумот од кој почнува да се пресметува каматата, како и датумот на достасување на каматата;
- Начин (формула) на пресметување на каматата;
- Одлука врз основа на која се издадени должничките хартии од вредност
- Карактерот на гаранцијата, во врска со осигурување до целосна отплата;
- Доколку се работи за заменливи/конвертибилни должнички хартии од вредност, информации за родот на акциите кои се нудат со конверзијата;
- Доколку се работи за заменливи/конвертибилни должнички хартии од вредност, условите и постапката на конверзија;
- Податоци за гарантот, доколку исполнувањето на обврските од хартиите од вредност е гарантирано од едно или повеќе лица;
- Висина на основната главнина на издавачот и процентот на учество на емисијата на должнички хартии од вредност во основната главнина и во главнината;
- Извори на средства од каде што ќе бидат отплаќани должничките хартии од вредност;
- Ограничувања кои ги носат хартиите од вредност, а кои служат за заштита на идните купувачи на хартии од вредност и
- Други податоци, по барање на Берзата.

3. Покрај податоците од став 1 и 2 на овој член, во случај кога барање за котација на должнички хартии од вредност се однесува на котација на обезбедени обврзници, задолжително се доставуваат и следните податоци:

- Податоци за заедничкиот застапник на сопствениците на обезбедени обврзници;
- Податоци за правата и обврските на заедничкиот застапник;
- Податоци за видот на обезбедувањето (број на договор, дата на регистрирање на договорот во соодветниот регистар, страни во договорот за залог, временски период за кој се однесува обезбедувањето и вредност на обезбедувањето)
- Податоци за видот на осигурувањето, доколку недвижниот имот е осигуран;
- Податоци за надоместокот за застапникот изразен како процент од вкупната вредност на издадените обврзници;
- Податоци за надлежниот суд во случај на спор меѓу издавачот на обврзницата и застапникот;
- Податоци за трошоците за реализација на договорот за залог;

- Рокови за започнување на постапката за реализирање на договорот за залог во случај на неплаќање на главницата и договорената камата во предвидениот рок;
- Податок дека со купувањето на обезбедените обврзници, сопственикот на обврзниците го прифаќа договорот што издавачот го склучил со заедничкиот застапник во согласност со закон.
- Податоци за обврските на издавачот на обезбедени обврзници во периодот од издавањето до рокот на достасување на обезбедените обврзници и
- Други податоци, по барање на Берзата.

4. Задолжителни податоци за котација на други хартии од вредност **Член 30-а**

1. При котација на други хартии од вредност, се доставуваат податоците од член 22 до член 29, освен податоците од член 26 од овие Правила, со соодветно прилагодување на карактеристиките на хартиите од вредност и на издавачите на хартиите од вредност.
2. Освен податоците од став 1 на овој член, потребно е да се наведат и сите податоци за хартиите од вредност за кои се бара котација содржани во актот за нивното издавање, податоците за елементите, правата и обврските од хартиите од вредност, кои произлегуваат од закон или друг акт донесен врз основа на закон како и други податоци, по барање на Берзата.

5. Издавање и дистрибуција на проспекто **Член 31**

1. Проспектот и дополнителните информации за проспекто и формалното известување не смее да се издадат, огласат или да бидат во циркулација, сè додека не се одобрени од страна на Берзата.
2. Проспектот мора јавно да се издаде и стави на располагање (во електронска и печатена форма и бесплатно) на јавноста:
 - а) во Берзата,
 - б) во седиштето на издавачот,
 - в) во седиштата на покровителот
 - г) на интернет страницата на издавачот (доколку издавачот има своја интернет страница).
3. Копиите на последните ревидирани финансиски извештаи согласно посебните услови за котација на соодветниот пазарен подсегмент мора да бидат на располагање за увид, заедно со копиите на проспекто на адресите од став 2 на овој член.

Глава VI. ПОСТОЈАНИ ОБВРСКИ НА ИЗДАВАЧОТ ЧИИ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ КОТИРААТ НА ОФИЦИЈАЛНИОТ ПАЗАР

Објавување на податоци и информации преку СЕИ-НЕТ Член 32

1. Со цел да не се создаде лажна слика на пазарот за хартиите од вредност, издавачот чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар на берзата има постојана обврска да ги објавува сите информации нужни за проценка на моменталната состојба на друштвото.
2. Секоја ценовно чувствителна информација за издавачот чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар на берзата треба да биде објавена преку СЕИ-НЕТ пред истата да биде објавена во јавноста. Берзата може да пропише обрасци за објавување на ценовно чувствителни информации.
3. Издавачот чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар потребно е да назначи и да објави преку СЕИ-НЕТ лице за контакт со инвеститорите како и e-mail адреса и телефон за контакт. Лицето за контакт со инвеститорите се назначува со одлука од одборот на директори или надзорен одбор на издавачот и истото задолжително се објавува и на веб страницата на друштвото.
4. Издавачите на должнички хартии од вредност од денот на котација до истекот на рокот на достасување и до целосното исплаќање на должничките хартии од вредност се должни да известуваат согласно одредбите на Правилата за котација кои ги регулираат обврските за известување на издавачите чии хартии од вредност котираат на подсегментот Берзанска котација, соодветно на карактеристиките на должничките хартии од вредност и на карактеристиките на издавачот.
5. Издавачите на други хартии од вредност се должни да известуваат согласно одредбите на Правилата за котација кои ги регулираат обврските за известување на издавачите чии хартии од вредност котираат на подсегментот Берзанска котација, соодветно на карактеристиките на хартиите од вредност и на карактеристиките на издавачот.
6. Доколку издавачите имаат котирано акции, должнички хартии од вредност и други хартии од вредност, издавачите ќе имаат обврски за известување согласно највисокиот пазарен подсегмент на кој се котираат нивните хартии од вредност.

Објавувања сврзани со деловното работење Член 33

Издавачот чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар на берзата е должен, без одлагање, да ги објави следните ценовно чувствителни информации:

- поведување на претходна постапка заради утврдување на постоење услови за отворање на стечајна постапка и исход од истата
- промена на дејноста на трговското друштво или холдингот;

- припојување, спојување, поделба или преземање на друштвото;
- измени во Статутот на друштвото;
- заедничко вложување и вложувања во друштва во кои издавачот има значајно или мнозинско учество;
- нови инвестиции во основни средства или во хартии од вредност кои надминуваат 10% од капиталот на друштвото, определено врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи;
- потпишување или раскинување на значаен договор во вредност која изнесува 10 или повеќе проценти од капиталот на друштвото определено врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи;
- ново откритие;
- престанок на основната дејност, што имплицира промена во општата деловна ориентација на издавачот;
- промени на клучната позиција на друштвото на пазарот, како резултат на вонредни околности;
- промени во органите на управување и надзор на друштвото;
- промени во деловниот/инвестициониот план;
- присоединување, спојување, поделба или преземање, како и други значајни настани во поврзаните друштва на издавачот дефинирани согласно Законот за трговските друштва.

Објавувања во врска со капиталот

Член 34

Издавачот чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар на берзата е должен, без одлагање, да ги објави следните информации во врска со својот капитал:

- зголемувања или намалувања на основната главнина;
- измени во структурата на капиталот;
- сите промени во правата кои припаѓаат на било кој вид котирани хартии од вредност;
- одлуки за откуп на сопствени акции, согласно одредбите на Законот за трговски друштва и извршен откуп на сопствени акции (откупена количина и моментална состојба на откупени сопствени акции во апсолутен и процентуален износ во однос на основната главнина на друштвото по извршениот откуп);
- целокупната постапка во врска со продажбата на сопствени акции, согласно Законот за хартии од вредност;
- бројот на акции со право на глас како и процентот на нивното учество во вкупниот број на издадени акции на друштвото кои поединечно ги поседуваат членовите на Управниот или Надзорниот Одбор односно членови на Одборот на директори, во рок од 14 дена од денот на нивното именување;
- купување и продавање на акции на друштвото од страна на членови на Управниот или Надзорниот Одбор односно членови на Одборот на директори во следниве случаи:
 - а) купување или продавање на акции во вредност од 10.000 EUR или повеќе во текот на еден ден на тргување;

б) кумулативна вредност на сите купувања (или продавања) на акции во вредност од 10.000 EUR или повеќе во период од 30 календарски дена и

в) секое купување или продавање на акции во вредност од 0,5% од вкупниот број на акции со право на глас во друштвото.

Значајни промени во финансиската состојба

Член 35

1. Издавачот е должен, без одлагање, да ги објави следните информации во врска со промените во финансиската состојба:

- осетни намалувања на добивката, загуби поголеми од 30% од активата на друштвото или значајни зголемувања на добивката во два последователни периоди;
- информации во врска со профитот, односно известување дека предвидената профитна динамика не кореспондира со тековните активности;
- стекнување или отуѓување на 5 или повеќе проценти од средствата на друштвото определено врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи;
- сите нови кредитни задолжувања, со рочност подолги од шест месеци, во случаите кога се постигнува или веќе е постигнато вкупно кумулативно задолжување на друштвото од најмалку 50% од вредноста на капиталот на друштвото определено врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи;
- сите засновани рачни залози и хипотеки чија вредност, поединечно и/или кумулативно изнесува најмалку 5% од вредноста на капиталот на друштвото определена врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи, вклучително и информации за престанокот на заложеното право по кој било основ (реализација на рачниот залог или хипотека, исполнување на обврската на заложниот должник и др.);
- одлуки од одборот на директори, односно надзорниот одбор на издавачот за одобрување на секоја голема зделка којашто се однесува на имот чијашто вредност е проценета над 20% до 50% од книговодствената вредност на имотот на друштвото определена врз основа на последните финансиски извештаи;
- сите судски постапки во кои е вклучен издавачот како тужител односно тужена страна, чија вредност изнесува најмалку 5% од вредноста на капитал на друштвото определена врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи

2. Доколку менаџментот на друштвото има сознанија за измени што настанале во финансиските услови или во успешноста на работењето на друштвото или во она што друштвото го очекува од својата дејност и ако таквите сознанија можат да доведат до значителни промени во движењето на цената на котираната хартија од вредност, друштвото мора веднаш да ја извести Берзата за сите релевантни податоци за настанатата промена.

Објавување на дивиденден календар

Член 36

Доколку друштвото носи одлука за исплата на дивиденда, истото има обврска да изготви и објави дивиденден календар, во кој треба да бидат утврдени:

- износот на бруто дивиденда по акција изразен во денари
- датумот на пресек на акционерската книга, кој треба да биде најмалку 14 дена од денот на одржување на Собранието на акционери на кое се носи одлуката за делење на дивиденда;
- последниот датум на тргување со право на дивиденда;
- првиот датум на тргување без право на дивиденда;
- временскиот рок (датумот) за исплата на дивидендата;
- начинот на исплата на дивидендата.

Известувања за акции во посед на јавноста

Член 37

За потребите на континуирано пресметување на процентот на акциите во посед на јавноста, издавачот е должен, без одлагање, писмено да ја известува Берзата ако пропорцијата на котираните обични акции во сопственост на јавноста паднала под минималниот процент наведен во член 4, 5, 6 и 8 од овие Правила.

Известување за значителни удели

Член 38

1. Издавачот мора да објави известување за сите промени на сопственоста при кои одредени сопственици се стекнале со 5% од главнината на акциите со право на глас. Во известувањето треба да се наведе идентитетот на новите сопственици, бројот на акциите, како и новиот процент на гласачки права.
2. Издавачот мора да објави известување за секоја наредна промена на сопственоста над 5% од главнината на акциите со право на глас.
3. Издавачот мора да објави известување и доколку некој од сопствениците кои поседувале над 5% од акциите со право на глас го намалиле своето учество во акционерскиот капитал на друштвото.

Известувања во врска со седници на собрание на акционери

Член 39

1. Издавачите од сите подсегменти се должни да го објават јавниот повик за одржување на Собрание на акционери најмалку 30 дена пред денот на одржување.
2. Издавачите од сите подсегменти се должни јавниот повик за одржување на Собрание на акционери да го објават на насловната страница од својата

официјална интернет страница, во најмалку еден дневен весник во Република Македонија како и на интернет страницата на Берзата преку СЕИ-НЕТ.

3. Доколку издавач од било кој подсегмент објави јавен повик за свикување на собрание на акционери во дневен весник или на својата официјална интернет страница, а истиот не го објави преку СЕИ-НЕТ, Берзата може самата да го објави веќе објавениот јавен повик.

4. Издавачите чии акции котираат на подсегментите Супер котација и Берзанска котација се должни да ја објават содржината на следните предлог-одлуки, доколку истите се наведени како точки на дневен ред во објавениот јавен повик за седницата на Собранието на акционери:

- одлука за усвојување на финансиски извештаи;
- одлука за распределба на добивка;
- одлука за распределба на дивиденда и утврдување дивиденден календар;
- одлука за измени во правата на издадените хартии од вредност;
- одлука за промена на членови на органи на управување;
- одлука за статусни промени на друштвото;
- одлука за голема зделка;
- одлука за зделки со заинтересирана страна, заедно со извештајот и мислењето на овластениот ревизор за одбрување на зделката со заинтересирана страна.

Доколку содржината на наведените предлог-одлуки не биде објавена заедно со јавниот повик за седницата на Собранието на акционери, во периодот од објавувањето на јавниот повик до објавувањето на содржината на предлог-одлуките, Берзата времено ќе го прекине тргувањето со акциите на друштвото.

5. Издавачите од сите подсегменти се должни да ги објават целосните материјали за Собранието на акционери во рок од два дена од свикувањето на седница на собранието на акционери. .

6 Издавачите од сите подсегменти се должни да ги објават сите измени и дополнувања на дневниот ред на Собранието на акционери веднаш после објавувањето на истите на насловната страница од својата официјална интернет страница и во најмалку еден дневен весник во Република Македонија.

7. Издавачите од сите подсегменти се должни да ја објават содржината на следните одлуки најдоцна до почетокот на тргувањето на првиот следен ден на тргување после денот на нивното донесување од Собранието на акционери, доколку истите биле донесени на седница на Собранието на акционери:

- одлука за усвојување на финансиски извештаи;
- одлука за распределба на добивка;
- одлука за распределба на дивиденда и утврдување дивиденден календар;
- одлука за измени во правата на издадените хартии од вредност;
- одлука за промена на членови на органи на управување;
- одлука за статусни промени на друштвото

- одлука за голема зделка;
- одлука за зделка со заинтересирана страна.

Доколку издавачите чии акции котираат на подсегментите Супер котација и Берзанска котација не ја објават содржината на наведените одлуки најдоцна до почетокот на тргувањето на првиот следен ден на тргување после денот на нивното донесување од Собранието на акционери, во периодот од денот на донесување на одлуките до објавувањето на содржината на одлуките, берзата времено ќе го прекине тргувањето со акциите на друштвото.

8. Издавачите од сите подсегменти се должни да ги објават донесените Одлуки од Собранието на акционери, освен одлуките наведени во став 7 од овој член, во рок од 7 дена по усвојувањето од Собранието на акционери.

Објавување на финансиски извештаи и годишен извештај за работењето **Член 40**

1. Издавачите од сите подсегменти се должни да ги објават целосните консолидирани и неконсолидирани ревидирани финансиски извештаи (Извештај на независниот ревизор, Биланс на состојба, Биланс на успех, Извештај за паричните текови, Извештај за промените во капиталот и Белешки кон финансиските извештаи) заедно со годишниот извештај за работењето, усвоени од Собранието на акционери на друштвото што е можно поскоро по завршувањето на релевантниот период, а задолжително во рок од 7 дена од усвојувањето на Собранието на акционери, но не подоцна од 31.05 во тековната година.
2. Издавачите чии акции се котирани на Супер котација, Берзанска котација и Задолжителна котација се должни да објават неревидирани биланси на успех согласно обрасците утврдени од Берзата за следниве периоди:
 - за периодот 01.01.-31.03. што е можно поскоро по завршувањето на релевантниот период но најдоцна до 30.04. во тековната година, како и неревидиран консолидиран Биланс на успех за периодот 01.01.-31.03. најдоцна до 15.05. во тековната година. Доколку рокот истекува во неработен ден, последен ден од рокот за објава е првиот нареден работен ден.
 - за периодот 01.01.-30.09. што е можно поскоро по завршувањето на релевантниот период но најдоцна до 31.10. во тековната година, како и неревидиран консолидиран Биланс на успех за периодот 01.01.-30.09. најдоцна до 15.11. во тековната година. Доколку рокот истекува во неработен ден, последен ден од рокот за објава е првиот нареден работен ден.
 Издавачите кај кои посебно регулаторно тело пропишува форма и содржина на финансиските извештаи, покрај неревидираниот биланс на успех и неревидираниот консолидиран биланс на успех, за периодите и во роковите од алинеа 1 и алинеа 2 на овој став, се должни да ги објават

и другите неревидираните финансиски извештаи согласно пропишаната форма и содржина од тоа тело.

3. Издавачите од сите подсегменти се должни да објават неревидирани финансиски извештаи согласно обрасците утврдени од Берзата во следниве периоди:

- неревидирани финансиски извештаи (Биланс на успех, Биланс на состојба, Извештај за паричните текови и Извештај за промените во капиталот) за периодот 01.01.-30.06. што е можно поскоро по завршувањето на релевантниот период но најдоцна до 31.07. во тековната година, како и неревидирани консолидирани финансиски извештаи за периодот 01.01.-30.06. најдоцна до 15.08. во тековната година. Доколку рокот истекува во неработен ден, последен ден од рокот за објава е првиот нареден работен ден.
- неревидирани финансиски извештаи (Биланс на успех, Биланс на состојба, Извештај за паричните текови и Извештај за промените во капиталот) за периодот 01.01.-31.12. што е можно поскоро по завршувањето на релевантниот период но најдоцна до 01.03. во тековната година, како и неревидирани консолидирани финансиски извештаи за периодот 01.01.-31.12. најдоцна до 01.04. во тековната година. Доколку рокот истекува во неработен ден, последен ден од рокот за објава е првиот нареден работен ден.

4. Издавачите од сите подсегменти при објавување на финансиски извештаи од точка 3 на овој член, задолжително треба да објават и образложение кон резултатите кои ги содржат следниве податоци за работењето:

- а) известување за евентуални промени во сметководствените политики и методи на вреднување на ставките во финансисите извештаи споредено со последните годишни ревидирани финансиски извештаи;
- б) подетален коментар на остварените вкупни приходи во однос на претходниот период, кратка анализа на приходите од основна дејност и останатите приходи и остварениот финансиски резултат;
- в) подетален коментар на остварените расходи во периодот во однос вкупните расходи и расходите во претходниот период;
- г) исплатени дивиденди (вкупно и по акција);
- д) вложувања или продажба на материјални средства (недвижности постојки и опрема) или значителен отпис (поголем од 30% од вредноста на средството споредено со последните годишни ревидирани финансиски извештаи);
- ѓ) промени во кредитните задолжувања (намалувања или зголемување поголеми од 30% споредено со последните годишни ревидирани финансиски извештаи);
- е) подетален коментар кон исполнување на планот и очекувања за претстојниот период.

5. Издавачите од сите подсегменти се должни до крајот на месец јануари да објават календар на настани согласно образецот утврден од Берзата (Прилог 1 на овие Правила) во кој ќе ги најават неделите на исполнување на обврските од ставовите 2 и 3 на овој член, како и другите настани коишто издавачот сака да ги најави, а секоја негова промена се должни да ја објават најмалку 10 дена пред почетокот на најавената недела во календарот .

**Специфични обврски за известување на издавачите кои се наоѓаат на
подсегментот Супер котација
Член 41**

1. Издавачот е должен сите известувања и финансиски извештаи да ги објавува на македонски и на англиски јазик.

2. Издавачот е должен најдоцна до 01.04 во тековната година, да го објави финансискиот план и извадок од усвоената програма за работа на друштвото кој треба да ги содржи најмалку следните податоци:

- предвидувањата за окружувањето во кое се планира работењето на друштвото;
- планираното зголемување/намалување на обемот на работењето на друштвото;
- планирано зголемување/намалување на инвестициите во наредната година;
- планиран пораст/намалување на билансните позиции и тоа посебно за: средствата, обврските, капиталот, приходите, расходите и добивката/загубата по оданочување.

3. Издавачот е должен да ја објави содржината на Одлуката за усвојување на финансискиот план и Одлуката за програма за работа на друштвото по нивното усвојување од Собранието на акционери во рокот утврден во член 39, став 8 од овие Правила.

4. Издавачот е должен да ги објави и сите измени и дополнувања на објавениот финансиски план и сите измени и дополнувања на објавениот извадок од објавената програма за работа на друштвото по нивното усвојување од органот на управување, во рок од 7 дена по усвојувањето.

**Специфични обврски за известување на издавачите кои се наоѓаат на
подсегментот Берзанска котација
Член 42**

1. Издавачот чии акции се наоѓаат на Берзанска котација е должен да го објави финансискиот план, како и сите негови измени и дополнувања најдоцна до 01.04 во тековната година, доколку истиот се изготвува и усвојува од органот на управување на издавачот.

2. Доколку издавачот не постапи согласно став 1 од овој член, во истиот рок треба да објави известување со образложение зошто нема извршено објавување на финансискиот план.

3. Издавачот е должен да ја објави содржината на Одлуката за усвојување на финансискиот план по нејзиното усвојување од Собранието на акционери во рокот утврден во член 39, став 8 од овие Правила, доколку издавачот донесува таква одлука на Собрание на акционери.

Специфични обврски на издавачите во врска со примена на Кодексот за корпоративно управување

Член 42-а

1. Кодексот за корпоративно управување се применува на издавачите чии акции котираат на Официјалниот пазар на Берзата на сите пазарни подсегменти кои на ден 31.12 секоја тековна година исполнуваат најмалку три од следниве услови:

- пазарна капитализација во вредност од најмалку 5.000.000 евра;
- најмалку 100 акционери;
- најмалку 5% распространетост на родот на акциите во јавноста и
- со акциите на издавачот се тргувало во најмалку 30% од вкупниот број на денови на тргување во тековната година.

2. Берзата ги пресметува податоците од став 1 на овој член и го известува издавачот за исполнувањето односно за престанокот на исполнувањето на условите од став 1 на овој член. Списокот на акционерски друштва кои ги исполнуваат условите од став 1 на овој член Берзата го објавува на својата интернет страница.

3. При пресметката на процентот од 5% кај условот за распространетост на родот на акциите во јавноста, а во однос на тоа кои акции се изземаат, се применуваат одредбите на член 4 став 2, член 5 став 3 и член 6 став 2 од овие Правила.

4. Органот на управување на издавачот од став 1 на овој член е должен во рамки на Годишниот извештај за работење на друштвото, како негов составен дел да даде Изјава за примена на Кодексот за корпоративно управување со содржина пропишана со Прилог 2 на овие Правила.

5. Во рамки на Изјавата од став 4 на овој член, издавачот од став 1 на овој член е должен да извести за примената на Кодексот за корпоративно управување по пристапот „примени или појасни зошто не си применил“, преку пополнување на прашалници чија форма и содржина е пропишана со Кодексот за корпоративно управување.

6. Пополнетите прашалници од став 5 на овој член издавачот од став 1 на овој член е должен да ги објави на својата официјална интернет страница и на интернет страницата на Берзата преку CEI-NET во роковите пропишани со член 40 став 1 од овие Правила.

7. По исклучок од став 1 на овој член, издавачите чии акции се котирани на Официјалниот пазар на Берзата на кој било од пазарните подсегменти, а кои не ги исполнуваат условите предвидени во став 1 од овој член, можат на доброволна основа да го применуваат Кодексот за корпоративно управување, на начин утврден во овој член од Правилата.

8. Издавачот од став 7 на овој член е должен да ја извести Берзата најдоцна до 31.12 во тековната година доколку одлучи да го применува Кодексот за корпоративно управување во наредната година и известувањето е должен да го објави во јавноста, истовремено со известувањето на Берзата.

9. Издавачите од став 7 ги имаат истите обврски како и издавачите од став 1 за почитување на одредбите од овој член.

**Обврски за известување на државни институции, јавни претпријатија,
единици на локалната самоуправа и Народна банка на Република Македонија
Член 43**

1. Државните институции, јавните претпријатија, единиците на локална самоуправа и Народна банка на Република Македонија треба да обезбедат:

- достапност на сите информации кои на сопствениците на хартиите од вредност би им овозможиле остварување на нивните права или кои би можеле да имаат влијание врз цената на хартиите од вредност и однесувањето на инвеститорите и сопствениците на хартии од вредност;
- еднаков третман на правата на сите сопственици на котираните хартии од вредност од ист род;
- објавување на известувања во врска со исплата на каматата и известувања за сите откупи или повлекувања од котација на издадените хартии од вредност.

2. Доколку институциите од став 1 на овој член усвојуваат буџет, истиот се доставува до Берзата, како и сите одлуки поврзани со направени измени и дополнувања (ребаланс) на буџетот, во рок од 7 дена по нивното усвојување.

Глава VII. ПРОШИРУВАЊЕ НА КОТАЦИЈАТА НА ХАРТИИТЕ ОД ВРЕДНОСТ

**Општи одредби
Член 44**

1. Издавачот е должен да ја извести Берзата за впишаните промени на номиналниот капитал во трговскиот регистар и уписот во Централниот депозитар за хартии од вредност.

2. Берзата е должна навремено да ја извести јавноста за одлуката за датата на приемот на хартијата од вредност на котација и за датата на почетокот на тргувањето со таа хартија од вредност.

Проширување на котацијата врз основа на издавање на нови емисии на хартии од вредност
Член 45

Во случај кога издавачот ја проширува котацијата на хартиите од вредност врз основа на издавање на нови акции од ист род, должен е да извести за следното:

- одлуката за издавање на нова емисија;
- одобрението од Комисијата за хартии од вредност;
- степенот на реализација на новата емисија (во број на акции и процент);
- уписот на новиот номинален капитал во трговскиот регистар;
- уписот на новоиздадените хартии од вредност во Централниот депозитар за хартии од вредност.

Проширување на котацијата врз основа на условно зголемување на основната главнина
Член 46

Во случај кога издавачот бара проширување на котацијата на веќе котираните хартии од вредност, врз основа на условно зголемување на основната главнина (заради конверзија на одредени хартии од вредност во акции кои се веќе котираните), должен е да објави известување за бројот на сменетите конвертибилни хартии од вредност и врз основа на тоа и за бројот на акциите.

Котација врз основа на спојување
Член 47

Во случај кога издавачот бара котација врз основа на спојување на две или повеќе акционерски друштва, должен е до Берзата да достави:

- Одлука за спојување;
- Одлуки за потврдување на спојувањето, прифатен од собранијата на друштвата што се спојуваат (доколку се создава ново друштво);
- Одобрение од надлежен орган (доколку постои);
- Спогодба за спојување (во случај на спојување на друштва);
- Извод од уписот во трговскиот регистар;
- Ревидирани финансиски извештаи на друштвата што се спојуваат, за последните три години;
- Извештај на ревизорот за спојувањето, заедно со изготвените финансиски извештаи;
- Статут (доколку се создава ново друштво);
- Информација за износот на номиналниот капитал на новото друштво, бројот, номиналната вредност и описот на издадените хартии од вредност, бројот на акционери и процентот на распространетост на акциите во јавноста;
- Информација за акционерите кои поседуваат над 5% од вкупниот број на издадени акции на друштвото, нивните имиња и процентот на учество;
- Информација за акциите кои ги поседуваат членовите на органите на управување на друштвото, бројот на акции и процентот на учество;
- Доколку се создава ново друштво, информација за идната стратегија на друштвото, деловната политика, очекуваните приходи во идните периоди.

Промена на родот на хартиите од вредност
Член 48

Во случај кога издавачот ја проширува котацијата на хартиите од вредност заради промена на хартиите од вредност од еден во друг род, должен е да ја извести Берзата за следното:

- одлука за промена на родот на хартиите од вредност;
- опис на родот на акциите на кои се однесува промената, бројот на акции и нивната номинална вредност.

Глава VIII. ПРЕФРЛУВАЊЕ НА КОТИРАНИ АКЦИИ ОД ЕДЕН НА ДРУГ
ПОДСЕГМЕНТ НА КОТАЦИЈА И
ИСКЛУЧУВАЊЕ ОД КОТАЦИЈА ПО БАРАЊЕ НА ИЗДАВАЧОТ

Постапка за префрлување по барање на издавачот
Член 49

1. Одборот на директори ќе донесе одлука за префрлање на котираните акции на издавачот од еден на друг подсегмент по барање на издавачот.
2. Издавач чии акции се котирани на Официјалниот пазар на Берзата може да побара префрлување на акциите од понизок на повисок подсегмент на котација, доколку ги исполнува критериумите за котација на соодветниот подсегмент утврдени во овие Правила.
3. Издавач чии акции се котирани на Официјалниот пазар на Берзата може да побара префрлување на акциите од повисок на понизок подсегмент на котација, врз основа на одлука за исклучување од котација од подсегментот на кој што биле котирани неговите акции, донесена на Собрание на акционери.
4. Одредбите на став 3 од овој член не се однесуваат на котираните акции на подсегментот Задолжителна котација.
5. Издавачот чии акции се котирани на подсегментите Супер котација и Берзанска котација не може да побараат префрлување на подсегментот Котација на мали акционерски друштва доколку ги исполнува условите за котација на пазарниот подсегмент Задолжителна котација.
6. При префрлање на котирани акции од еден на друг пазарен подсегмент согласно овој член не се применуваат одредбите од глава IV од овие Правила.
7. За донесената одлука за префрлување на акции на одреден издавач од еден на друг подсегмент на котација Берзата го известува издавачот, членките на Берзата и јавноста.

8. Одлуката на Одборот на директори на Берзата од став 1 на овој член се објавува на веб страницата на Берзата најмалку 5 дена пред почетокот на тргување во понискиот пазарен подсегмент.

Исклучување од котација по барање на издавачот 49-а

1. Одборот на директори може да донесе одлука за исклучување од котација хартии од вредност доколку издавачот на хартиите поднесе писмено барање за исклучување врз основа на одлука од собранието на акционери.

2. За донесената одлука за исклучување од котација, Берзата го известува издавачот, членките на Берзата и јавноста.

3. Одредбите на овој член не се однесуваат на котираните акции на подсегментот Задолжителна котација.

4. Во случај на исклучување на хартиите од вредност од котација на Официјалниот пазар, може да се поднесе повторно барање за прием на котација на Официјалниот пазар по изминување на една година од денот на исклучувањето.

Глава IX. ПОЧИТУВАЊЕ И СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА КОТАЦИЈА

Почитување на правилата Член 50

1. Издавачот е должен да ги почитува Правилата за котација.

2. Издавачот е должен:

- да ги достави до Берзата сите дополнителни информации и појаснувања во постапката за котација;
- да ги достави сите информации за кои Берзата смета дека се неопходни, со цел заштита на инвеститорите и интегритетот на пазарот;
- да ги почитува постојаните обврски за известување од глава VI на овие Правила.
- да ги исполнува финансиските обврски за котација утврдени во Тарифникот на Берзата.

Спроведување на правилата

Член 51

1. Берзата континуирано го следи исполнувањето на општите и посебните услови за котација на Берзата од страна на издавачите чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар на Берзата и/или исполнувањето на постојаните обврски за известување од глава VI на овие Правила од страна на издавачите по котацијата на нивните хартии од вредност.

2. За целите на став 1 од овој член Берзата одржува постојана комуникација со овластени лица од страна на издавачите чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар на Берзата (менаџментот, лицата овластени за користење на СЕИ-НЕТ, лицата за контакт со инвеститори и други лица од друштвото).

3. Покрај исполнувањето на постојаните обврски за известување од Глава VI на овие Правила од страна на издавачите чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар на Берзата, Берзата може да побара од издавачот и други информации за кои Берзата смета дека се неопходни, со цел заштита на инвеститорите и интегритетот на пазарот, а тој е должен да одговори на барањето на Берзата во најкраток можен рок .

4. Доколку во јавноста е објавена информација за издавачот или хартиите од вредност издадени од него за која Берзата може да побара од издавачот да ја потврди или демантира истата, а издавачот одбие да се произнесе во однос на тоа барање, Берзата може сама да објави известување дека за таа информација издавачот не сака да се изјасни и покрај нејзиното барање, при што Берзата започнува со постапка за проверка дали издавачот ги прекршил Правилата за котација.

5. Во случај на неисполнување на постојаните обврски за известување од Глава VI на овие Правила и/или барањата за објавување на информации, Главниот извршен директор на Берзата може да испрати допис до издавачот со кој ќе му укаже на потребата од постапувањето и ќе го предупреди на последиците од непостапувањето.

6. За прекршувањето на овие Правила од страна на издавачите чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар на Берзата, се преземаат мерките утврдени во член 52.

Видови мерки спрема издавачите

Член 52

1. Доколку се утврди дека издавачот ги прекршил Правилата за котација, Одборот на директори на Берзата ќе изрече една или повеќе од следните мерки:

- укажување;
- опомена;
- јавна опомена;
- внесување на листа за набљудување;
- префрлување на котираните акции на издавачот од повисок на понизок пазарен подсегмент;
- суспендирање од котација на одредена хартија од вредност на издавачот;
- привремено прекинување на тргувањето со хартиите од вредност на издавачот;
- исклучување од котација на хартиите од вредност на издавачот.

2. Одредбите од став 1, алинеи 5 и 8 на овој член не се применуваат за издавачи чии хартии од вредност се котирани на подсегментот Задолжителна котација.

Општи правила за изрекување на мерките

Член 53

Одборот на директори на Берзата, при донесувањето на одлуката за изрекување на мерка од член 52 на овие Правила, ќе ги има во предвид сите околности кои влијаат мерката да биде полесна или потешка, а особено следните:

- околностите под кои е сторено прекршувањето на одредбите на Правилата;
- колку често издавачот задоцнил во исполнувањето на обврските или воопшто не ги исполнил своите обврски согласно Правилата за котација;
- времето на доцнење;
- типот на информацијата за која се доцни;
- претходно изречените мерки;
- дали се отстранети недостатоците од страна на издавачот;
- исполнувањето на финансиските обврски за котација кон Берзата утврдени во Тарифникот на Берзата.

Укажување

Член 54

Мерката укажување се изрекува до издавачот со допис од Одборот на директори на Берзата во случај на несоодветна примена на овие Правила или нецелосно почитување на овие Правила од страна на издавачот и кога Одборот на директори на Берзата ќе оцени дека со изрекување на истата се постигнува целта на Правилата и дека истата во доволна мера ќе влијае на издавачот да ги отстрани недостатоците во постапувањето.

Опомена

Член 55

Мерката опомена се изрекува со одлука на Одборот на директори на Берзата во случај на полесно прекршување на овие Правила од страна на издавачот, односно кога прекршувањето е сторено при постоење на олеснителни околности за издавачот.

Јавна опомена

Член 56

1. Мерката јавна опомена се изрекува со одлука на Одборот на директори на Берзата во случај на посериозно прекршување на овие Правила или кога издавачот зачестено ги прекршува одредбите на Правилата.

2. Мерката јавна опомена се објавува преку интернет страницата на Берзата, преку дневен весник или и преку интернет страницата на Берзата и преку дневен весник, за што одлучува Одборот на директори на Берзата при изрекување на оваа мерка.

Внесување на листата за набљудување

Член 57

1. Мерката внесување на листата за набљудување се изрекува со одлука на Одборот на директори на Берзата на издавачи за кои Берзата смета дека треба да и обрне внимание на инвеститорската јавност поради посериозно непостапување од страна на издавачот по Правилата за котација.

2. Одборот на директори на Берзата одлуката, со која се изрекува мерката внесување на листата за набљудување од став 1 на овој член, ја носи врз основа на анализа на исполнувањето на обврските за котација од страна на издавачите чии хартии од вредност котираат на Официјалниот пазар на Берзата.

3. Одборот на директори доколку, врз основа на континуирана анализа на исполнувањето на обврските од страна на издавачите коишто се внесени на листа за набљудување, оцени дека истите ги отстраниле недостатоците во исполнувањето на обврските согласно Правилата за котација донесува одлука за бришење од листата.

4. За внесувањето и за секоја промена на листата за набљудување се известува Комисијата за хартии од вредност, членките и јавноста.

5. Листата за набљудување се води на веб страницата на Берзата како посебен дел и содржи податоци за издавачот, хартиите од вредност на издавачот, сегментот на кој тие се котирани, причината поради која издавачот е на листата, почетен датум на набљудување.

6. За време на траењето на оваа мерка за издавачот, хартиите од вредност на издавачот остануваат котирани на сегментот каде што се примени за котација.

Префрлување на котираните акции на издавачот од повисок на понизок пазарен подсегмент

Член 58

1. Мерката префрлување на котираните акции на издавачот од повисок на понизок пазарен подсегмент се изрекува со одлука на Одборот на директори на Берзата доколку издавачот и/или котираните акции на издавачот престанале да ги исполнуваат критериумите за котација на пазарниот подсегмент на кој биле котирани акциите или поради неисполнување на постојаните обврски за известување согласно Глава VI од Правилата.

2. Одборот на директори на Берзата во одлуката, со која се изрекува мерката од став 1 на овој член, го утврдува првиот ден на тргување во понискиот пазарен подсегмент.

3. Одлуката на Одборот на директори на Берзата за изрекување на мерката од став 1 се објавува на веб страницата на Берзата најмалку 5 дена пред почетокот на тргување во понискиот пазарен подсегмент.

4. Одредбите од овој член не се однесуваат на котираните акции на подсегментот Задолжителна котација.

Суспендирање од котација

Член 59

1. Мерката суспендирање од котација се изрекува со одлука на Одборот на директори на Берзата кога состојбата во којашто се наоѓа издавачот и/или неговото неисполнување на обврските согласно Правилата за котација и/или постоењето на други специфични околности, го загрозуваат или може да го загрозат редовното функционирање и интегритетот на пазарот или кога заштитата на инвеститорите тоа го налага.
2. Одборот на директори на Берзата може да донесе одлука за изрекување на мерката суспендирање од котација од ставот 1 на овој член на било која хартија од вредност за период не подолг од 30 дена (краткорочна суспензија) или за подолг период (долгорочна суспензија).
3. Мерката краткорочна суспензија согласно став 1 и став 2 од овој член му се изрекува на издавачот при постоење на тековни проблеми или поради повремено неисполнување на обврските согласно Правилата за котација, но постои веројатност состојбата да се надмине.
4. Мерката долгорочна суспензија согласно став 1 и став 2 му се изрекува на издавачот којшто континуирано не ги исполнува обврските согласно Правилата за котација.
5. Предлог за суспендирање на котацијата на одредена хартија од вредност до Одборот на директори може да достави и Комисијата за котација на Берзата.
6. За издавачите на кои им е изречена мерката суспендирање од котација согласно став 1 и став 2 од овој член престануваат да важат постојаните обврски за известување од Глава VI од Правилата. Финансиските обврски кон Берзата согласно Тарифникот на Берзата по основ на котација продолжуваат да важат во целост за време на суспензијата од котација за издавачите за кои е изречена мерката краткорочна суспензија, додека за издавачите на кои им е изречена мерката долгорочна суспензија, истите престануваат да важат.
7. Издавачите на кои им е изречена мерката суспендирање од котација согласно ставот 1 и ставот 2 на овој член не го губат статусот на котирано друштво на Берзата стекнат со одлуката за прием на котација донесена од Одборот на директори на Берзата и договорот за котација склучен со Берзата, односно издавачот не е исклучен од котација на Берзата.
8. Издавачот кому му е изречена мерката краткорочна суспензија во односите со трети лица и во јавноста истакнува дека е краткорочно суспендиран од котација, а издавачот кому му е изречена мерката долгорочна суспензија истакнува дека е долгорочно суспендиран од котација.
9. Хартиите од вредност на кои се однесува суспензијата од котација се тргуваат на Редовниот пазар на Берзата, на подсегментот Слободен пазар, со забелешка дека хартиите од вредност се краткорочно суспендирани од котација, односно долгорочно суспендирани од котација. Притоа, издавачот ги има сите обврски за известување согласно законските обврски за тој подсегмент.

10. Доколку издавачот ги отстрани недостатоците коишто биле причина за изрекување на мерката суспендирање од котација согласно ставот 1 и ставот 2 на овој член, Одборот на директори на Берзата ќе донесе одлука за укинување на мерката.

11. Издавачот ги доставува до Берзата сите информации за кои смета дека се релевантни за прекинување на суспензијата од котација.

Привремено прекинување на тргувањето

Член 60

1. Мерката привремено прекинување на тргувањето со хартиите од вредност на издавачот се изрекува со одлука на Одборот на директори на Берзата при значајни пореметувања во работењето на издавачот и/или неговото неисполнување на обврските согласно Правилата за котација, особено во поглед на објавувањето на ценовно чувствителни информации и/или во други случаи кога зачувувањето на интегритетот на пазарот или заштитата на инвеститорите тоа го налага.

2. Доколку бидат отстранети причините поради кои била изречена мерката од став 1 на овој член, Одборот на директори ќе донесе одлука за укинување на мерката.

3. Издавачот ги доставува до Берзата сите информации за кои смета дека се релевантни за укинување на мерката од став 1 на овој член.

Исклучување од котација

Член 61

1. Мерката исклучување од котација се изрекува со одлука на Одборот на директори на Берзата во случај кога издавачот континуирано и сериозно не ги почитува одредбите од овие Правила, или при престанок на друштвото по различни основи (стечај, ликвидација, статусни промени и др.), како и во следните случаи:

- доколку се докаже дека хартијата од вредност била примена врз основа на неистинити односно погрешни податоци;
- доколку издавачот односно хартијата од вредност со текот на времето не ги исполнува општите и посебните условите за котација согласно овие Правила;
- доколку издавачот односно хартијата од вредност не ги исполнува постојаните обврски за известување согласно глава VI од овие Правила;
- кај обврзниците, со настанување на правни последици при воведување на ликвидација или стечај;
- доколку настанат други сериозни причини кои ги загрозуваат интересите на инвеститорите;
- доколку издавачот не ги исполнува финансиските обврски кон Берзата.

2. Предлог за исклучување од котација на одредена хартија од вредност до Одборот на директори може да достави и Комисијата за котација на Берзата.

3. Во одлуката на Одборот на директори со која се изрекува мерката од став 1 на овој член се утврдува последниот ден на тргување со хартијата од вредност.

4. Одредбите од став 1 од овој член не се применуваат за издавачи чии хартии од вредност се котирани на подсегментот Задолжителна котација. Издавачите котирани на подсегментот Задолжителна котација можат да бидат исклучени од котација само при случаи пропишани со Закон, како и во случај на престанок на друштвото по различни основи (стечај, ликвидација, статусни промени и др.).
5. Доколку хартиите од вредност кои се исклучени од котација согласно став 1 од овој член ги исполнуваат условите за котација на подсегментот Задолжителна котација, истите се префрлуваат на подсегментот Задолжителна котација без да се применуваат одредбите од Глава IV на овие Правила.
6. Со акциите кои се исклучени од котација може да се тргува на Редовниот пазар на Берзата.
7. Кај обврзниците и другите хартии од вредност каде истекол рокот на достасување на хартиите од вредност, исклучувањето од котација настанува по автоматизам со истекот на рокот за достасување.
8. Во случај на исклучување на хартиите од вредност од котација на Официјалниот пазар, може да се поднесе повторно барање за прием на котација на Официјалниот пазар по изминување на една година од денот на исклучувањето.
9. Во случај на исклучување на хартијата од вредност од котација, исклучена е одговорноста на Берзата за евентуална отштета, под услов ако со правосилна судска пресуда е потврдено дека одлуката е донесена во согласност за законските прописи и во согласност со актите на Берзата.

Обрнување внимание на инвеститорската јавност **Член 61-а**

1. Освен во случаите од член 57 од овие Правила, Берзата може некој издавач да го внесе на листата на набљудување и кога издавачот ги нема прекршено одредбите од овие Правила, доколку процени дека поради постоење на други посепцифични ситуации и настани поврзани со хартиите од вредност или со издавачот, е потребно да и се обрне внимание на инвеститорската јавност за постоењето на таквите околности.
2. Внесувањето на листата на набљудување согласно став 1 од овој член не претставува мерка кон издавачот поради непочитување на овие Правила и за истото одлучува Одборот на директори на Берзата.
3. Одборот на директори одлучува за симнување од листата на набљудување на издавач кој претходно бил внесен согласно став 1 и 2 од овој член, доколку дојде до промена на причините и околностите поради кои издавачот бил внесен на листата на набљудување.
4. Берзата го известува издавачот за внесување, односно симнувањето од листа на набљудување согласно од овој член.

Доставување на одлуки и други документи

Член 62

1. Доставувањето на одлуките и другите документи кои произлегуваат од овие Правила, Берзата го врши по препорачана пошта.
2. Доколку одлуките и документите испратени по препорачана пошта не се успешно доставени во првиот обид, Берзата е должна да ги достави во втор обид до e-mail адресата на лицето за контакт со инвеститорите назначено од издавачот, со што доставата се смета за успешна.

Жалба

Член 63

1. Доколку не е задоволен со донесената одлука од страна на Одборот на директори на Берзата согласно овие Правила, издавачот може, преку Берзата, да достави жалба до Комисијата за хартии од вредност во рок од 8 дена од приемот на одлуката.
2. Жалбата од став 1 на овој член издавачот може да ја достави и непосредно до Комисијата за хартии од вредност во истиот рок.
3. Жалбата од став 1 на овој член го одлага извршувањето на одлуката.
4. По исклучок, само во случаите на изрекување на мерката привремено прекинување со тргувањето со хартиите од вредност на издавачот и мерката внесување на листата на набљудување кои се изрекуваат заради заштитата на инвеститорите или зачувувањето на интегритетот на пазарот, Берзата може да одлучи жалбата да не го одлага извршувањето.

Глава X. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 63-а

- (1) Издавачите кои на ден 01.11.2021 година ги исполнуваат условите пропишани во член 42-а од овие Правила може да известат за своите практики на корпоративно управување за годината која започнала на 01.01.2021 година, преку давање на изјавата и пополнување на прашалниците од став 4, став 5 и став 6 од истиот член.
- (2) При пресметка на условот за бројот на денови на тргување со акциите на издавачот се зема предвид вкупниот број на денови на тргување во последната година нанзад, односно од 01.11.2020 до 01.11.2021 година.

Член 64

1. Издавачите чии акции котираат на подсегментот Берзанска котација на денот на отпочнување на примена на овие Правила, а кои не ги исполнуваат критериумите за котација на пазарниот подсегмент Берзанска котација утврдени во овие Правила, ќе продолжат да котираат на тој пазарен подсегмент.
2. Овие Правила влегуваат во сила со денот на донесување, а ќе се применуваат најдоцна по истекот на 7 (седум) дена од денот на приемот на согласноста од страна на Комисијата за хартии од вредност.
3. Овој пречистен текст започнува да се применува од 31.12.2021 година со што престанува да важи Пречистениот текст на Правилата за котација на Берзата бр. 02-1329/2 од 25.10.2021 година.

Одбор на директори

Претседател

Тони Стојановски

Прилог 1

Согласно член 40 став (5) од Правилата за котација го објавуваме следново:

Календар на настани во _____ година

Назив на друштвото: _____

Вид на објава	Недела во која ќе се изврши објавата
Неревидиран биланс на успех за периодот 01.01.-31.03	
Неревидирани финансиски извештаи за периодот 01.01.-30.06	
Неревидиран биланс на успех за периодот 01.01.-30.09	
Неревидирани финансиски извештаи за периодот 01.01.-31.12	

* Покрај наведените настани друштвото може да направи најава и на други настани (одржување на годишно собрание на акционери, објавување на ревидирани финансиски извештаи и сл.),„.

ПРИЛОГ 2

Изјава за усогласеност со Кодексот за корпоративно управување

Ние, членови на _____ на друштвото _____, изјавуваме дека друштвото _____ во своето работење го применува Кодексот за корпоративно управување на акционерските друштва на Македонска берза АД Скопје, објавен на интернет страната на Берзата www.mse.mk.

Друштвото _____ ги применува принципите и најдобрите практики на корпоративното управување предвидени во Кодексот според пристапот „примени или појасни зошто не се применил,, преку пополнување на прашалници чија форма и содржина е пропишана со Кодексот.

Со оваа Изјава потврдуваме дека прашалниците се објавени на СЕИ-НЕТ и на интернет страницата на друштвото _____ и дека одговорите во истите се точни и вистинити и веродостојно ја отсликуваат примената на принципите и најдобрите практики на корпоративното управување од страна на друштвото _____ пропишани со Кодексот за корпоративно управување.

Датум-----

Изјавиле:

Членови на Управен одбор/Одбор на директори